בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 4742/16

לפני:	כבוד הנשיאה א' חיות כבוד השופט י' עמית כבוד השופט מ' מזוז
המערער:	פלוני
	נ ג ד
המשיבה:	מדינת ישראל
	ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית משפט לנוער בתפ"ח 30359-03-15 שניתן ביום 5.6.2016 על ידי כבוד השופטים י' נועם, ר' פרידמן-פלדמן ומ' בר-עם
תאריך הישיבה:	י"א באדר התשע"ח (26.2.2018)
בשם המערער:	עו"ד מוחמד מחמוד
בשם המשיבה:	עו"ד יאיר חמודות
בשם שירות המבחן לנוער:	גב' טלי סמואל

פסק-דין

השופט י' עמית:

1. המערער, יליד דצמבר 1997, ביצע עבירות חמורות בהיותו קטין. בשנת 2014 יידה יחד עם אחרים, מִטען צינור לעבר חיילים. בנוסף, במספר רב של פעמים, המערער יידה אבנים, זיקוקים ובקבוקי תבערה לעבר חיילי צה"ל במחסום עטרות. המערער הודה בביצוע המעשים, והורשע בעבירה של ניסיון לגרימת חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיף 329(1) בצירוף סעיף 25 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); ובמספר עבירות של ניסיון לתקיפה עובד ציבור, לפי סעיף 382א(ב) בצירוף סעיף 25 לחוק העונשין.

בחודש פברואר 2015 ביצע המערער פיגוע דקירה. הוא התנפל על עובר אורח בירושלים, דקר אותו בבטנו, וניסה לדקור אותו פעם נוספת במטרה להורגו. תחילה, הודה המערער בביצוע עבירה של ניסיון לרצח, אך בהמשך חזר בו מהודאתו והכחיש כוונה להרוג. בהכרעת דין מיום 1.3.2016 נדחתה טענה זו, והמערער הורשע לאחר שמיעת הראיות, בעבירה של ניסיון לרצח, לפי סעיף 305(1) לחוק העונשין.

2. בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית משפט לנוער (השופטים מ' ברעם; י' נועם; ר' פרידמן-פלדמן) הרשיע את המערער בעבירות המפורטות לעיל. גזר הדין ניתן ביום 5.6.2016, ובמסגרתו הושתו על המערער 18 שנות מאסר בפועל, החל מיום מעצרו. בנוסף, הושתו על המערער 15 חודשי מאסר על תנאי, שלא יעבור עבירה לפי סעיף 305 או 329 לחוק העונשין, וכן 6 חודשי מאסר על תנאי, שלא יעבור עבירה של תקיפת עובד ציבור. המערער חוייב לפצות את קורבן הדקירה בסכום של 100,000 ₪.

3. הערעור שבפנינו נסב על גזר הדין. המערער הדגיש את הרקע המשפחתי הקשה ממנו הגיע, ואת היותו קטין ללא עבר פלילי בעת ביצוע העבירות. נטען כי בנסיבות אלה יש להעניק משקל מיוחד לשיקולי שיקום. בתמצית, המערער סבור כי בית המשפט התייחס בעיקר לחומרת המעשים ולא נתן משקל הולם לנסיבותיו האישיות, אשר מתוארות גם בתסקיר מטעם שירות המבחן. עוד נטען בערעור, כי גזר הדין חריג לחומרה בהשוואה למדיניות הענישה במקרים דומים, ומבטא רף חדש וקיצוני של ענישה מחמירה בעניינם של קטינים. כמו כן, הדגיש המערער כי הוא הודה באופן חלקי בביצוע העבירות, וגם לכך לא ניתן המשקל הראוי.

עובר לדיון בערעור, הונח לפנינו תסקיר עדכני מטעם שירות המבחן. התסקיר מפרט את הרקע המשפחתי של המערער, לרבות בעיות רפואיות וכלכליות. המערער סיפר לקצין המבחן כי הוא משולב באגף המזוהה עם ארגון הפתח, ולא השתתף בשביתת רעב שיזמו האסירים הבטחוניים. עם זאת, משירות בתי הסוהר נמסר כי לחובתו של המערער נרשמו ארבע הפרות משמעת. המערער ציין בפני קצין המבחן כי לא היתה לו כוונה לרצוח, והוא מביע חרטה על המעשה, שנעשה מתוך מציאות חיים קשה. לדבריו הוא הושפע בעבר מגורמים לאומיים מסיתים, אך מאז שינה את עמדותיו. שירות המבחן התקשה להעריך את כנות הדברים. [לשלמות התמונה ראוי לציין כי תסקיר זה "מרוכך" יחסית לתסקירים קודמים, בהם נאמר כי המערער נוטל אחריות חלקית בלבד למעשיו, אינו מגלה אמפתיה לקורבן, ושירות המבחן נמנע מהמלצה טיפולית].

4. דין הערעור להידחות.

חומרת העבירות אינה שנויה במחלוקת, והדגש העיקרי הוא על העבירה של ניסיון לרצח. המערער התנפל על אדם תמים ברחובה של עיר וניסה לקפח את חייו, מתוך מניע אידיאולוגי לאומני-טרוריסטי. הדקירה נעשתה באמצעות "פיגיון ייחודי, חד ומחודד", והמערער לא הסתפק בדקירה אחת, אלא ניסה לשוב ולדקור את הנפגע למוות.

מדיניות הענישה בעבירות של ניסיון לרצח על רקע לאומני נוטה להיות מחמירה מטעמים מובנים של גמול והרתעה ונוכח הגל האחרון של פיגועי דקירה, מתבטאת בפסיקה אף מגמת החמרה בענישה. אך לאחרונה, אישר בית משפט זה גזר דין של 17 שנות מאסר למפגע בן 19 שדקר חייל ברחובות ירושלים וניסה להורגו (ע"פ 9552/16 קומבוז נ' מדינת ישראל (22.1.2018)), ועונש של 17.5 שנות מאסר שהושת על מפגע בן 20 שדקר חייל בעפולה (ע"פ 10111/16 יחיא נ' מדינת ישראל (15.2.2018)).

עם זאת, יש להבחין בין המקרים שהוזכרו לבין המקרה דנא, שבו המערער היה קטין בעת ביצוע העבירות (השוו לתפ"ח (מחוזי י-ם) 21076-02-16 מדינת ישראל נ' פלוני (קטין) (7.11.2016), שם הושתו על הנאשמים עונשי מאסר של 11 שנים). הבחנה זו יש לסייג קמעא, בשים לב לכך שהמערער ביצע את פיגוע הדקירה בהיותו על סף בגירות. גם שיקולי השיקום, שיש להם ערך מיוחד בנוגע לקטינים, מלווים במקרה דנא בהסתייגות, נוכח הרקע האידיאולוגי שהוביל למעשים ובהינתן הקושי לזהות חרטה כנה שמתבטאת גם במעשים. בית משפט קמא היה ער לכל זאת, ובגזר הדין ניתן למצוא התייחסות מפורטת למלאכת הענישה בעניינם של קטינים ולהבדל ביישום בעבירות כגון דא (ראו פסקאות 18-20 ו-24). חרף טענתו של המערער, גם יתר השיקולים לקולה זכו להתייחסות בגזר הדין (פסקה 25).

5. הטעם להחמרה בעונשו של המערער, באופן שמעמיד אותו בשורה אחת עם בגירים שהורשעו בניסיון לרצח, נעוץ בעבירות הנוספות שבהן הורשע. בעניינו לא מדובר בהיסחפות חד-פעמית של קטין אחר גורמים מסיתים, שהובילה אותו לנסות לרצוח יהודי באשר הוא יהודי. כפי שציין בית משפט קמא, המערער "ביצע מעשים חמורים אשר הלכו והסלימו". במספר רב של אירועים, המערער יִדה אבנים, זיקוקים ובקבוקי תבערה לעבר חיילים. חמור מכך, המערער הורשע גם בהשלכת מִטען צינור לעבר חיילים, אשר התפוצץ לא רחוק מהם. מעשים אלה אינם מהווים רק הפרה של הסדר הציבורי אלא גובלים בסיכון ממשי לחיי אדם. לא זו בלבד שההרשעה בעבירות הנוספות מוסיפה נופך לאירוע של ניסיון הרצח, היא כשלעצמה מצדיקה ענישה

מחמירה. מקרים דומים גררו ענישה של מספר שנות מאסר מאחורי סורג ובריח, וזאת גם כאשר העבירות בוצעו על-ידי קטינים (ראו והשוו: ע"פ 9821/16 פלוני נ' מדינת ישראל (30.11.2017); ע"פ 258/17 סלאח נ' מדינת ישראל (10.8.2017); ע"פ 3572/16 פלוני נ' מדינת ישראל (3.1.2017)).

6. נוכח האמור, לא נמצאה עילה להקלה בעונש. בשים לב למכלול הנסיבות המתוארות, הרי שגם אם גזר הדין נוטה לחומרה, הוא אינו חורג ממדיניות הענישה הנוהגת, ולא מתקיימות נסיבות חריגות אחרות אשר מצדיקות את התערבותנו (ע"פ 6873/16 עטיה נ' מדינת ישראל, בפסקה 7 (27.8.2017)). לפיכך יש לדחות את הערעור.

ניתן היום, י"ג באדר התשע"ח (28.2.2018).

הנשיאה　　שופט　　שופט

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. 16047420_E05.doc עכב
מרכז מידע, טל' 077-2703333 ; אתר אינטרנט, www.court.gov.il